

Izhaja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglas: Enostopna peti-
vrtica K 1'50, osmrtnice
in zahvale po K 2'50, raz-
glasi in poslano vrtico po
K 2; večkratne objave po
dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Posamezna števil. stane
— 50 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 96, za pol
leta K 48, za četrlet
K 24, za mesec K 8.
Za Nemčijo celo leto K 114,
za ostalo tujino in Ameriko
K 120. — Reklamacije za
list so poštne proste.

Upravišтво je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Žična pregraja ...

Iz kovačnice novih vojn prihajajo
vzmemirajoče vesti. Službene brzo-
javke iz Pariza nam namreč poročajo,
da so zastopniki SHS sklenili de-
fenzivno konvencijo z Anglijo in
Francijo, ter pristavljajo, da mora bi-
ti naša država ponosna, ker imajo
velesile toliko zaupanja v njeno vo-
jaško moč.

Koliko so narodi protestirali že
med vojno proti vsem tajnim dogo-
vorom, ki so ravno nam prinesli to-
liko zla, in vendar se zbirajo danes v
Parizu razni poklicani in nepoklicani
ljudje, ki proti volji naroda podpisu-
jejo dokumente usodepolne važnosti.

Natančne določbe tega novega
političnega produkta naših velikih
državnikov so javnosti še neznane.
No, iz okolnosti lahko sklepamo,
kakšne vsebine je ta dogovor in
kakšne cilje pravzaprav zasleduje.

Francija je namreč skoro istočas-
no vodila pregovore s Poljsko, Ru-
munijsko in Čehoslovaško z namenom,
da se vstvari močna zveza držav, ki
naj bi segala od Baltičkega do Sredo-
zemskega morja. Ker se pa te mlade
države med seboj nikakor ne more-
jo sporazumeti, zato je Francija pre-
govarjala z vsakoposebel in tako sto-
jimo pred delstvom, da so se preko
ljudstev sklenili posebni vojni dogo-
vori s Poljsko, Francijo, Čehoslova-
ško, Jugoslavijo itd. Enako se diplo-
matično žurijo, da čim prej sklenejo
mir z Ogrsko, ker spada menda
ogrška bela vlada tudi v interesno
defenzivno sfero kapitalističnih dr-
žav.

Ti vojni dogovori niso naperjeni
proti Nemčiji, ampak proti Rusiji, o
čemur jasno priča zadnji Clemen-
cejev govor v francoskem parla-
mentu. Francoski diplomati so po za-
bi »boches« in skušajo sedaj z naj-
prilaznejšimi besedami pridobiti na
svojo stran tudi Nemčijo, ki naj bi jim
že to spomlad pomagal v novi veli-
ki borbi proti sovjetski Rusiji.

Odkritostčen je bil govor franco-
skega »tigra«. V ostudnih besedah
je obsodil na smrt ves ruski narod,
zato, ker se noče pokoriti evropske-
mu kapit. Pozabljeni so neizmerne
žrtve Rusije v toku treh let velike
vojne, pozabljeni je tudi, da je ravn-
o Rusija rešila Pariz in Francijo pred
navali Nemcev.

Rusija je z vsakim dnem moč-
nejša. Njen vpliv na Evropo raste z
neverjetno brzino. In danes že ni
več veliko upanja, da bi se moglo
meni nič, tebi nič, uničiti »svetsko-
vlast v Rusiji. Tega se tudi Clemen-
ceau prav dobro zaveda. Zato lavlja,
da gradi na zapadnih mejah Rusije
žično pregrado — fil de fer barbelé,
ki naj za sedaj štiti Evropo pred na-

padi »barbarov«, spomladi pa se iz-
premeni v veliko ofenzivno armado.
Ta naj uniči delavsko in knežko
vlast, Rusijo pa razdeli na male, ne-
varne države.

K najboljši vnetim privržencem te
ideje prištevajo Clemencau Poljsko in
Jugoslavijo! Vsakemu mora biti se-
daj jasno, da novi tajni dogovor saj
za enkrat ni naperjen proti Nemčiji,
ampak proti — Rusiji.

Mi naj torej branimo korumpira-
no in propadajočo kapitalistično
družbo pred mladim in pravičnim na-
rodom? Mi naj gremo v bratomorni
boj za francoske kapitaliste?

Kaka predzna zločinska »ideja«!
Kapitalistične države v svojem
ozkem obzorju interesov nočejo in
ne morejo videti trpljenja in upošte-
vati stremjenja narodnih mas. Zato
so te države že a priori obsodene na
smrt, pa če pride rdeča ruska arma-
da čez Karpaty ali ne! Vse »žične
pregrade« ne bodo pomagale! Stare,
znatral gnijale države bo namreč zru-
šil zatirani proletarijat sam brez po-
sebne pomoči Rusije.

Kapitalisti so si izmislili, da je
trhljost njihovih držav bale kriva
Rusiji in njen zavedni proletarijat.
V smrtnem sovraštvu se zato pri-
pravljajo na svoj zadnji boj. Začet
nameravajo spomladi. Obmejne dr-
žave naj bi pri tem igralo prvo in
glavno vlogo. Francija namreč dobro
ve, da je nesposobna, voditi borbo
proti boljševizmu. Zato tira v boj dr-
žave, ki so ekonomsko popolnoma
odvisne od nje med njimi je žalibog
tudi — Jugoslavija.

Ako bi kdo po govoru Clemen-
ceau še vedno dvomil o vsebini no-
vega tajnega dogovora, mora izru-
biti vse pomisleke, če izve, da se na-
haja v Parizu dr. Spalajković, bivši
srbski poslanik v Rusiji. Regenta
spremlja mož, ki do dna duše mrzi
rusko revolucijo. Skupaj s sedanjim
francoskim ministrom Neulensom
je pripravil in podpisal vsako kon-
trarevolucionarno akcijo in je po
lomu sramotno bežal iz Rusije, ker
ni hotel priznati narodne volje.

Začudili smo se, ko smo izvedeli,
da ta človek danes zavzema odlično
mesto. Mislili smo, da mora že v
kratkem skupno s svojim konzulom
Sajnovičem sedeti na obtožni klopi
zavoljo svojega brezkoristnega de-
lovanja v Rusiji, ki je bilo »tako
uspešno«, da se lahko mnogi starši
njemu zahvalijo, ako njihovim sinovi
počivajo v mrzli ruski zemlji... In
ta diplomat, ki velja za »veščaka« v
ruskih razmerah, stavlja v Parizu
dogovor, da nas povleče v nove voj-
ne in še hujšo bedo!

Energično moramo zahtevati, da
se odkrije ljudstvu vse nakane pari-
ških mogočnejšev. In ker hočemo od-
vrniti narod od bodočih nesreč, ki-
demo:

Na dan s tajnimi dogovori!

Sicer pa že danes trdimo, da vsa
Clemenceaujeva kombinacija o »žič-
ni pregraji« ni prav nič vredna. Pre-
pričani smo namreč, da se bodo na-
rodi izvedbi dogovorov sami uprli,
kadar pride dan boja.

—e.

Samovoljnosti predsedstva deželne vlade in letaki „Slovenske Socijalne Matice“.

Že ves teden smo opozarjali svo-
je organizacije in vse sodruge na le-
take, ki lu misli izdati »Slovenska
Socijalna Matica«. Dne 9. t. m. sta
bila letaka pripravljena za tisk. Pred-
podne tega dne lu je poslala tiskarna
v cenzuro na policijo. V soboto, dne
10. t. m. po 24-urnem čakanju se je
pričelo s tiskom in na večer smo jih
pustili tudi že kolportirati v Ljublja-
ni. Kolportirali smo jih potem celo
nedeljo. V torek, dne 13. t. m. zjutraj
pa zvezo v tiskarni, da jih je policija
zaplenuila v ponedeljek, dne 12. t. m.
ob osmi uri zvečer.

Ogorčeni vsled tega postopanja,
da si zmisli policija šele po treh
dneh, da letaki ne smejo med ljud-
stvo, ker so nevarni za državni ob-
stoj, smo se obrnili na policijsko rav-
nateljstvo, da proti taki konfiskaci-
ski praksi protestiramo. Tu ra smo
izvedeli, da je deželna vlada ukazala
policijskemu ravnateljstvu konfiska-
cijo v ponedeljek, dne 12. t. m. ob čer-
turi uri popoldne telefoničnim po-
tom. V mnenju, da je konfiskacija
ukazal notranji oddelek pri deželni
vladi, smo se obrnili na vodjo tega
oddelka in mu razložili nečuvstvenost
postopanja. Ali glej! Notranji odde-
lek o tem ničesar vedel ni, izvedel je
še iz naših ust, kaj se je zgodilo.
Tako nam je bilo vse jasno. Konfi-
skacija je ukazal dr. Žerjav v lastni
osebi po svojih tamnikih.

Predsednik deželne vlade ukre-
pa preko notranjega oddelka, preko
policijskega ravnateljstva. Kadar je
v njegovo, ali njegove stranke ko-
rist, takrat dr. Žerjav ne pozna kom-
petenc, te pozna samo takrat, kadar
gre za važne delavske interese, ki bi
jih bilo treba nujno rešiti.

Gospod Žerjav, razpustite vse
oblasti v Sloveniji; saj jih ne potre-
bujete! Mesto uradov poslužujte se
enostavno žandarjev, ki bodo slepo
izvrševali Vaša povelja v takozvani

»Vaši« državi, kakor ste se ob neki
priliki izrazili o Sloveniji.

Iz tega samovoljnega čina seda-
njega deželnega predsednika lahko
sklepamo, kako se bo paševalo v
Sloveniji za časa volitev. Danes nam
ni več dovoljeno razširjati socijanz-
ma, konfiscira se nam socijalistični
program, o katerem smo smeli doslej
prosto govoriti in pisati. Ne smemo
več ljudem povedati, da kapitalist iz-
rablja delavca in kako ga izrablja.
Pod samovlado dr. Žerjava nam je
prepovedno odkrivati delavcu krvi-
čnosti kapitalističnega družabne-
ga reda, priporočati delavcu in de-
lavki, naj stopata v naše organizaci-
cije, naj citata naše liste, naj volita
socijalistično.

To je bila vsebina naših letakov.
S sredstvi policijstva, z zapori, pre-
ganjanji in bajonetni hoče slavni de-
mokrat uničiti in zatreti veliko soci-
jalno gibanje za osvobodjenje proleta-
riata. Nekega lepega dne bo še ta
slovenski samodržec poklical itali-
janskega karabinijerja v Ljubljano,
da štiti njega — velikega jugoslo-
vanskega demokrata in nacionalista.
Tudi to se lahko zgodi. Ob neki
priliki se je namreč mož izrazil na-
pram nekemu našemu sodrugu:
»Ljubši mi je italijanski karabinijer,
kakor ingoslovanski komunist.« Ži-
velo jugoslovanstvo!

Se par kratkih opazk. Čitali smo,
da je politična cenzura odpravljena,
da je v veljavi samo še cenzura za
vojaške stvari. Tako vsaj določuje
naredba ministrstva v Beogradu. To-
da kaj brižajo deželnega predsedni-
ka ministrske naredbe! Storili bomo
vsekakor vse korake, da se ta škand-
alozni akt nasilnosti in samovolj-
nosti razveljavi. Opozarjamo zlasti
sodruge Kristana, da ukrene vse po-
trebno, da centralna vlada razvelja-
vi Žerjavov ukaz in da pristojne
oblasti vrnejo takoj letake »Sloven-
ski Socijalni Matici«.

III.

Za naše vojne ujetnike v Italiji.

Čeprav je preteklo že več kakor
leto dni, odkar smo sklenili z Italijo
premirje, zadržuje Italija še vedno
naše vojne ujetnike. Mesec poteka
za mesecem, a rešitve ni od niko-
der. Naši fantje, ki so prenašali že pet
let volne težave, zdihujejo sedaj že

drugo zimo v ujetništvu. Naša stran-
ka se je zavzemala ves čas z vsemi
sredstvi zato, da bi jim omogočila
povratek v domovino. Žal, da dolgo
časa ni mogla imeti pravih uspehov.
V Italiji je vladal do pred kratkim
skoro neomejeno kapitalistični naci-

jonalizem. Zdelo se je skoro, da kro-
gom, ki so imeli tam vso moč v ro-
kah, še ni dosti vojske in gorila.

Zadnji čas pa se je v Italiji mno-
go izpremenilo. Pri volitvah so zma-
gali socialisti. S tem se je začelo
obračati tudi za naše ujetnike vse na
bolje. Naša stranka je storila potem
svojih prijateljev v Trstu pri bratski
socijalistični stranki v Italiji vse ko-
rake, da bi jim omogočila povratek
v domovino. Naša prizadevanja niso
bila brezuspešna. Tako smemo unati,
da bomo mogli naše ujetnike čim
najpreje pozdraviti v svoji sredi. Te
dni se mudl v Italiji sodrug Albin, ki
se je odpeljal tja z namenom, da po-
speši vrnitev naših vojnih ujetnikov.
Želimo, da bi imela njegova prizade-
vanja popoln uspeh.

Glose.

Ne le 5000, ampak 10.000 žrtve
madž. belega terorja. O protestu av-
strijske socijalne demokracije proti
madž. belemu terorju smo že poro-
čali. Sedaj sem dospelo »Pravo Lido«
pa prinaša o madž. dogodkih antanti
tudi podrobnejša poročila od svojega
stalnega poroč. iz Budimpešte. Za
uvod omenja veliko detajla o tem, na
kak način so morili ti barbari svoje
politične nasprotnike; v poročilu sle-
de prizori iz sežiganja raznih drž. bi-
bliotek ozir. socijalistične knjige ob-
segajočih zasebnih knjižnic, končno
pa pravi pisec: »Število 5000 žrtve,
ki ga vsebuje protest avstrijskih so-
drufov, je že davno preseženo; mo-
rija se z vso silo nadaljuje damadaj
in nisem se veliko zmotil, če rečem,
da je že tudi 10.000 žrtve premajhna
številka«. Tako avtentična poro-
čila. In nikogar ni, ki bi jih prekalčal!

Gospodarska kriza avstrijske re-
publike. Avstrijsko časopisje in ob-
činstvo zanima danes zlasti gospo-
darsko stanje države, ki je obupno
in o katerem priznava tudi vlada,
da ne ve, če ga bo mogla urediti.
Zadnji čas je kurz avstrijske krone
nevzdržno padal in je danes vreden
2,9 švicarskega centima. Vzpo-
redno rastejo cene vsem potrebščim-
na; tako je moral Dunaj včeraj po-
dražiti hleb slabega kruha, ki je stal
dne 4. januarja še 2,40 K, na 5,25 K in
ceno moke za kuho, ki je stala do-
slej 3 krone, na deset do enajst kron;
razen tega namerava mesto iznova
povišati voziščno cestne železnice
na dve krone. Razumno je, da to
dnevno draženje, ni le usodnega go-
spodarskega pomena, marveč, da
utegne imeti tudi politične posledice.
— Avstrija resno dvomi, ali je spo-
sobna živeti kot samostojna država.
Da si pribavi kredita, živeža in pre-
moža, je pripravljena, zastaviti Ho-
landcem svoj tobačni monopol, ki je
eden najznamenitših virov državnih
dohodkov, ameriški družbi svoje

LISTEK.

GLAD.

Spisal Knut Hamsun. — Poslovenil
Fran Albrecht.
(Dalle.)

»Sicer pa takrat nisem zasledoval vas,
marveč vašo sestro,« sem rekel.

»Mojo sestro?« je vprašala začudena v
najvišji meri. Obstala je, pogledala vame in
resnično pričakovala odgovora. Vprašala je po-
vsem resno.

»Da,« sem odvrnil. »Hm! To se pravi,
mlajšo obeh gospodičen, ki ste šli pred mano.«
»Mlajšo? Da? Ha, ha, ha!« Hipoma se je
zasmejala glasno in prisrčno kot dete. »Ne,
kako, ste vi pretkanil! To ste samo rekli, da bi
odstranila pajčolan. Ali ne? Da, saj sem vas
pogledala. Ampak v tem ste se pošteno zmo-
tili... za kazen.«

Smejala sva se in šaljiva, govorila nepre-
stano ves ta čas; nisem vedel, kaj govorim. bil
sem tako vesel. Pravila je, da me je pred dav-
nim časom že nekoč videla, v gledališču. Baje
sem bil tam s tremi tovariši in sem se vedel čis-
to brezumno. Žalibog sem tedaj bil pač naibz
tudi pijan!

Zakaj si misli to?

Ker sem se toliko smejal.

Tako? Ah da, tedaj sem se še smejal!

In zdaj ne več?

O pač, zdaj tudi, pač še.

Dospela sva do Karel-Ivanove ceste. »Na-
prej ne greva!« je rekla. In spet sva šla gori po
Vseučiliški ulici. Ko sva znova dospela do fon-
tane, sem pričel hoditi počasneje; vedel sem,
da ne smem z njo dalje.

»Tako, zdaj se morate vrniti,« je rekla in
obstala.

»Da, to pač moram.«

Tik nato pa je menila, da bi jo pač smel
spremiti do hišnih vrat. Mila bog, saj to vendar
ni nič hudega. Kako?

»Ne,« sem rekel.

Ko pa sva stala ob hišnih vratih, me je zo-
pet naskočila vsa moja beda. Kako naj bi si tudi
ohranil svoj pogum, ako sem bil tako srt? Stal
sem torej tam pred mlado gospodično, zama-
zan, raztrgan, ves nakezen od glada, neumit,
smb napet običen, — bilo je, da bi se pogrez-
nil v zemljo. Napravil sem se majhnega, se ne-
hote priključil in dejal:

»Ali vas smem spet kdaj videti?«

Nisem se drznil upati, da bi mi dovolila še
kak sestanek; malone zaželel sem si ostrega
ne, ki bi me okrepil in napravil ravnodušnega.

»O, že,« je rekla čisto skoro neslišno.

»Kdaj?«

»Ne vem.«

Pavza.

»Ali ne bi hoteli vsaj za trenutek odvzeti
pajčolana,« sem rekel, »da vidim, s kom sem
govoril? Samo za trenutek. Videti moram, s
kom sem govoril.«

Pavza.

»V torek večer me lahko počakate tukaj,«
je rekla. »Ali bočete?«

»Da, najdražje, ako smem!«

»Ob osmih.«

»Dobro.«

Z roko sem jo pobožal po njenem plašču in
jo otrkal snegu, samo da sem imel povoda, da
se je lahko dotaknem; bilo mi je v nasladi, da
bi smel biti tako blizu.

»Toda preveč slabo ne smete misliti o
meni,« je rekla in se zopet nasmehnila.

»Ne...«

Zdajci je napravila resolutno kretanje in po-
tisnila pajčolan gori na čelo; za sekundo sva gle-
dala drug v drugega. Vljajali! sem rekel.

Vzravnala se je, ovila roke krog mojega
vratu in me poljubila na usta. Samo enkrat,
naglo, omotično naglo, na usta. Čutil sem, kako
so ji valovala prsa, s silo je dihala.

Nato se je v trenutku odtrgala; mi zaklicala
lahko noč, brez sapa, šepetaje, se sklenila in

zbežala brez vsake druge besede po stopnicah
navzgor...

Hišne duri so se zaprle.

Naslednji dan je še bolj snežilo, težak z
dežjem pomešan sneg, velike mokre cunice, ki
so padale dol in se izpreminjale v blato. Le-
deno-ostro je bilo vreme.

Glavo prečudno zbegano vsled sinočnega
razburjenja, srce od sladkega srečanja v bla-
ženi opojnosti, sem se vzdihnil pozno v jutro. V
svojem zamaknjenju sem nekaj trenutkov pole-
žal bedel in si predstavljaval Vljajali ob svoji strani;
razprostrl sem roke, objel samega sebe in
poljubljaj v zrak. Nato sem navsezadnje vstal,
izpil zopet čašo mleka in tik nato zavžil beč-
steak in nilem čutil več gladi; le moje živčevje
je bilo spet močno razburjeno.

Šel sem doli proti bazarjem z obleko. Do-
misli sem se, da bi nemara dobil poceni kak
penoslen telovnik, da bi nosil vsaj nekaj po-
suknja, bodi karkoli že. Nagotil sem se po stop-
nicah v bazar in našel telovnik, ki sem ga z vso
natančnostjo preiskaval. Dočim sem bil zatop-
ljen v ta opravke, je prišel mimo znanec, mi
pokimal in me poklical; pustil sem telovnik in
stopil k njemu doli. Ta znanec je bil tehnik in
je hotel v bazar.

(Dalle prihi.)

vodne moči, dalje svojo dragoceno zbirko nekdanjih cesarskih gobelinov in svoje umetnine. Länderbank je prešla v roke francoskega kapitala in je prestavila svoj sedež v Pariz, kar je nadaljnji korak v popolno gospodarsko odvisnost od entente. — Avstrijski finančniki ne vedo izhoda iz stanja, ki vodi v katastrofo. Zastavljanje državnega premoženja in državnih virov more polom le pospešiti, nikakor pa ga ne more preprečiti. Tiskanje novih bankovcev, ki je bilo doslej edino sredstvo za kritje ogromnih deficitov državnega gospodarstva, je seveda kurz avstrijske krone pritiskalo le navzdol. Kot edini pomočnik se smatra oddaja premoženja, o katerem pripravlja sedaj finančni minister dr. Reisch zakonsko predlogo.

Dokumenti, ki so jih 10. t. m. podpisali zavezniki in Nemci, se tičejo: 1. Začetka delovanja medzvezniške komisije na Sleskem, v Olsťnu in Kvidzinu; 2. odstopa njemenskega ozemlja in Gdanjskega; 3. izpraznitve zaposedenja pokrajin v Olsťnu, Kvidzinu, ob Niemnu in v Gdanjskem; 4. prevoza vojaških vlakov preko kvizinskega in olstynskega ozemlja. Med Nemci in Poljaki podpisani dokumenti pa se nanašajo: 1. na dodatni protokol k nemško-poljski pogodbi; 2. na dogovor o uveljavljanju versailleske mirovne pogodbe; 3. na organizacijo provizoričnega vojaškega prometa na železnicih med vzhodno Prusijo in Nemčijo ter obratno.

Clemenceau agitira za zvezo narodov. Kakor javlja »Sun« iz Pariza, je dal Clemenceau takoj po uveljavljanju versailleske mirovne pogodbe pri zastopnikih Armenije, Čile, Kolumbije, Danske, Španije, Norveške, Paragvaja, San Salvador, Nizozemske, Švedske, Švice in Venezuele povprašati, da-li hočejo po njih zastopane države vstopiti v zvezo narodov.

Delavci v Indiji so izvajali zmago. Velika stavka delavcev v 86 bombaževih tovarnah, ki je trajala tri tedne, je končana z zmago stavarjev. Delodajalci so po nasvetu guvernerja v Bombaju povišali delavcem za 20 odst. in delavci dobe zavržen tega še nagrado po 20 rupijev.

RAZDELITEV VELEPOSESTEV NA HRVATSKEM IN V SLAVONIJI.

LDU. Belgrad, 12. Tekom preteklega leta se je na Hrvatskem, v Slavoniji, Sremu, Bački in Baranji razdelilo okoli 100.000 orahov veleposestniškega zemljišča med ljudstvo. Ostalo je še toliko zemljišča na razpolago, da se bo moralo razdeliti po potrebi tudi letos. V ministristvu za agrarno reformo le že izgotovljena naredba o izvolitvi agrarnih odborov. Te volitve se bodo vršile takoj po občinskih volitvah. Vse podozelsko prebivalstvo uvoosvojenih kraljev bo razdeljeno na 5 kategorij: na veleposestnike, na one, ki dajo svoja zemljišča v najem, na one, ki svoja zemljišča obdelujejo sami, na male kmete in na one, ki sploh nimajo zemljišča. Agrarni odbori se bodo volili po občinah, in sicer tako, da bo od 20 prebivalcev vsake od navedenih kategorij izvoljen eden za člana agrarnega odbora.

NASELJEVANJE MALORUSOV IN LUŽIŠKIH SRBOV V STARI SRBIJI IN MACEDONIJI.

LDU. Belgrad, 12. Ministrstvo za agrarno reformo je tekoma preteklega leta naselilo okoli 2000 rodbin iz Črne gore, Hercegovine in Like v Stari Srbiji in Macedoniji. Z ozemlja, ki ga je v vojni osvojila Rumunija, je prišlo v Belgrad odposlanstvo Malorusov, ki prosijo dovoljenja za naselitev v našem kraljestvu. Malorusi, katerih je okoli 130 rodbin, bi se naselili v okolici Veleša. Prav tako je prišlo v Belgrad, kakor se je že poročalo, tudi odposlanstvo lužičkih Srbov. To odposlanstvo namerava prepotovati vse pokrajine naše države in poiskati primeren kraj, kjer bi se naselilo veliko število lužičkih Srbov, ki so dosledaj živeli v Nemčiji. Ako bi našli v naši državi primerna zemljišča, so pripravljeni, da se naselijo na svoje lastne stroške.

NEPOSREDNA POGAJANJA MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO.

LDU. Ljubljana, 13. Presihro ministristva zunanjih del javlja uradno: Italijanski ministristki predsednik Nitri je po svojem povratku v Pariz povabil našega ministra za znanje zadeve dr. Trumbića na sestanek. Na tem sestanku naj bi se poizkusilo, ali obstoja možnost, da se Italija in Jugoslavija neposredno sporazumeta

o vseh spornih vprašanjih. Za primer, da bi italijanski ministristki predsednik na tem sestanku z ministrom dr. Trumbićem ponudil podlogo, na kateri bi se porazgovorili mogli začeti in eventualno uspešno dokončati, je kraljevska vlada, po možnosti vedno ustrezajoč željam svojih zaveznikov in tudi s svoje strani želeč, da se čimprej sklone trajni mir z njenimi sosedi, poslala kr. delegacijo v Pariz navodila, naj začne po razgovore, priporočala pa ji je, naj ostane v trajnih stikih z našimi zavezniki. Italijanski ministristki predsednik Nitri se je nato dne 9. t. m. sestel z ministrom zunanjih stvari dr. Trumbićem. Pri tej priliki je podal svoje predloge o rešitvi ladjanskega vprašanja, minister dr. Trumbić pa je predložil svoje protipredloge. Porazgovori se nadaljujejo. Vrhovni svet je v soboto, dne 10. t. m. povabil kr. delegacijo k razpravi o ladjanskem vprašanju. Te se vrhovnega sveta so se udeležili zavezniški ministristki predsednik Clemenceau, Lloyd George in Nitri z ostalimi člani zavezniških delegacij. Zastopnik Zedinjenih držav tej seji ni prisostvoval, ker njegova vlada ni ratificirala mirovne pogodbe. Kot zastopnik Jugoslavije so se seje udeležili delegati Pašić, dr. Trumbić, dr. Žolger in Radović. Na povabilo predsednika vrhovnega sveta Clemenceaua je ministrist dr. Trumbić obrazložil stališče svoje vlade. Na prihodnji seji se bo razprava nadaljevala.

Vihar na Bavarskem.

LDU. Monakovo, 12. (DunKU.) Vihar, ki divja že dva dni, le zlasti na telefonskih in brzojavnih proгах napravil veliko škodo. Telefonska zveza z Berlinom, Hamburgom in Frankfurtom je prekinjena. Zveza z Dunajem je mogoča le preko Solnograda.

Položaj trg. nastavljenecv in njihova organizacija.

Trgovski nastavljenecv so danes med najslabše situiranimi stanoviti. To velja za one trgovske nastavljenecv, ki so ostali še dalje v trgovini in niso postali verižniki. Izročeni so na milost in nemilost svojemu delodajalcu, ki je med voljo iz malega branjeva postal veletržec.

Razmerje med delodajalci in delojemalci v trgovinah se je zadnja leta korenito izpremenilo. Trgovski nastavljenecv je bil do nedavnega časa takorekoč član trgovčeve rodbine in se je čutil izjema med delavci drugih strok. Danes pa je najslabše plačani mezdni delavec. Brezobzirni kapitalizem brezobzirno izkorišča proletarijat. Razbil je patriarhalno razmerje trgovskega nastavljenca in ga prepuščal, da trgovski nastavljenec ni drugega kot del proletarijata, ki mu je določena zgodovinska naloga, zrušiti današnji kapitalistični družabni red. Tudi trgovski nastavljenec se mora kot proletarec uvrstiti med vrste graditeljev pravične človeške družbe, ki more biti le socialistična!

Obubožan in izčrpan je trgovski nastavljenec naenkrat čutil potrebo po organizaciji. Po dolgem času izkoriščanja je tudi on prišel do prepričanja, da mu je iskati spas edino le v solidarnosti strokovni organizaciji.

Ustanovila se je »Zveza trgovskih nastavljenecv«. Sicer ta organizacija še ne odgovarja popolnoma organizacijam ostalega delavstva, vendar na je povsem nekaj drugega kot so bile predvoje »organizacije« trgovskih nastavljenecv, katerih edini smoter je bila zabava in skupno delo z delodajalci. Kake posledice je rodila ta nezavednost, je najbolje razvidno iz sedanjega položaja trgovskih nastavljenecv in je zato nujna, da se stavi na prvo mesto nalogo, izboljšati gromiti položaj trgovskih nastavljenecv in je zato uveljaviti po vseh večjih krajih Slovenije mezdno gibanje. In če se nikoli, je trgovsko nastavljenstvo sedaj, v tem mezdnem gibanju malo priti do uvidevanja, da mu kapitalistični trgovci, brez razlike vere, narodnosti in političnega prepričanja, ne čeljo priznati njegove pravice niti v toliko, da bi mu dali vsaj to, kar in kolikor jeneobhodno potrebno za življenje. Združeni kapitalisti odrekajo nastavljenecv pravico do poštene eksistence, pravico do organizacije, ki jo nočejo priznati.

Organizacije trgovskih nastavljenecv trgovci ne priznajo vsled tega, ker hočejo ubiti v trgovskem nastavljenecv čut solidarnosti in s tem razbiti organizacijo. Ali je to mogoče? Zalibog da! Kajti organizacija je osamljena in se ne opira na ostalo organizirani proletarijat, temveč igra politiko »neodvisnosti«. Vsaka or-

ganizacija pa more uspevati in dose-gati uspehe le tedaj, ako se naslanja na ostali organizirani del delavstva. Le skupno s tem more in mora postati to, kar mora biti, namreč strah organiziranemu kapitalu!

Trgovski nastavljenecv! Izprašajte si svojo delavsko vest, ne slepomite dalje in ne iščete zaslonbe in opore tam, kjer ni mesta za vas! Postanite tudi vi del one velike in močne falange razredno zavednega proletarijata, pri katerem edino se moremo učiti prave borbe, one borbe, ki že danes stresa kapitalistično družbo. Vzkličaj nam bodo hrvaški tovariši!

Več razredne zavesti in uspehi ne izostanejo! Naj živi socialistična organizacija trgovskih nastavljenecv!

Novice.

— Za nakazovanje invalidskih pokojnin ostane v Sloveniji v veljavi naredbre izdane od poverjeniš-tva za narodno brambo, ne na tozadevni stari avstrijski zakon.

— Seisk pismonoša pri poštnem uradu Žilpolje. Z dnem 12. januarja 1920 se uvede pri poštnem uradu Žilpolje dostavljanje poštnih pošiljatev po seiskem pismonoši v sledečevasi: I. Okraj: Vrata vas Razpotje-Gorje, Čezava, Cedram, Sp. Dola, Ingra Gorica, Nadram, Ingorjo, Doljša ves, Sv. Urh. II. okraj: Imove, Zg. Humče, Sp. Humče, Golčovo, Smeriče, Zg. Dole, Ingarje, Dolčja ves, Sv. Urh. Dostavljanje se bo vršilo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek; v II. okraju vsak torek, četrtek in soboto.

— Preselitev jugoslovanskega poslanstva na Dunaju. Generalni konzulat države SHS na Dunaju se je preselil v vilo Rieckh, Schubertstrasse 16.

— Samomor ministristinega svetnika. Na Dunaju se je ministrist-jalni svetnik v pokoju Johann Riezl, star 75 let, v svojem stanovanju obesil. Vzrok dejanja je skrb za prihodnost.

— Stoletnica rojstva Božene Nemčeve bode Čehi slavili 4. febru-erja t. l. Ob tej priliki bodo odprli v Češki Skalici muzej Bož. Nemčeve, v kojem sp zbrali vsa njena pisma, rokopise, prvotne izdaje njenih del, pohitvo in podobno. Drugin posebnih slovesnosti menda ne bo; vsaj želi se tako. Rolstni kralj Nemčeve je Dunaj.

— Prvi republikanski denar. V Nemčiji je bančni zavod izdal v promet novce za 50 pfenigov iz aluminija. Na sprednji strani ima številko »50« in zaznamovanje veljave »Pfennig« in leto številko »1919«; številčna vrednost je obkrožena od besed: »Deutsches Reich«. Na zadnji strani je vdelan šop klasov in preko njegove srede je dobrohoten rek: »Sich regen — bringt Segen«.

— 120 milijonov kron ukradenih. V Kladnu izhajajoči »Straz Svobody« poroča 27. decembra: Od prevrata do danes so na pošti in na železnici izvršene tatvine dosegle znesek od 120 milijonov kron. Amerikanska vlada ne dovolj odpravo paketov, ker se pri nas krađe.

— Koliko velja voznja v Ameriko. Po uradnih podatkih paroplovne družbe velja za vožnjo iz Trsta v Severno in Južno Ameriko naslednji cenik: Vožnja iz Trsta v Brazilijo — za kabino prvega razreda velja 45.000 K, za kabino drugega razreda 31.000 K, na krovu 18.000 K. Vožnja v Argentino za prvi razred 49.000 K, za drugi razred 36.000 K, na krovu 19.000 K. Razmeroma je še dražja velika krajša vožnja iz Trsta v New-York. Ta velja za kabino prvega razreda (kakršne je parnik in kabina) 40.000 do 66.000 K, za drugi razred 25.000 do 30.000 K in na krovu 16.000 K.

— Naistarejša socialistinja umrla. Pred par dnevi je umrla v New Yorku Mrs. Alice Hyneemann Sothe-iran, stara 88 let. Mrs. Hyneemann je bila udova po pokojnem in znamenitem pisatelju in predavatelju Charles A. Sotheiran.

— Preteča nevarnost vsled mla. Iz Haaga, Holandije se poroča, da je ob holandskem obrežju večja množina min, katere so postale zelo nevarne vsled morskimi viharjev. Poročilo dostavlja, da so mine večidel ameriškega izdelka.

— Kraj dolarjev umrl. V New-Yorku je umrl večkratni milijonar Henry Clay Frick, ki je imel največjo zbirko privatnih umetnin. Njegovo premoženje se ceni na 40 milijonov dolarjev, po njem izkoriščevani pa žive v pomanjkanju. Bil je sovratnik Carnegia.

— Škoda po potresu v Mehiki. Po zadnjih poročilih iz Mehika je potres povzročil mnogo več škodo, ka-

kor se je prvotno mislilo. Število potresnih žrtev presega 2000. Mnogo vasi je popolnoma izginilo z zemeljskega površja.

Dnevne vesti.

Oh, ta hrbtnica!...

Kadar se zadene Tavčarja v živo, tedaj se skrije v gozd, iz katerega sramežljivo strelja. Zadnjič je na široko odprl usta ter kazal na svojo — hrbtnico in moštost, ki jo vsi predobro poznamo. Ker smo mu na to primerno odgovorili, je zdaj napisal notico, katero le »Slovenec« hlastno ponatisnil, ker mu je dobro došla zdat, ko priobčujemo črno knjigo klerikalizma. Mi smo Tavčarju očitali nemoško hlapčevstvo in poniževalno servilnost proti Habsburžanom, ki lo je gojil na način, da se le njegovim lastnim pristašem, gabilo. Zdat se je skril za te pristaše ter jih začel — braniti, kakor da smo mi le-te napadli ne pa njega! S svojo notico je priskočil raiše na pomoč — čimim klerikalcem, ki jih naša razkritja strašno bolijo, — ter nam čita, da nismo nič pretrepeli radi svojelega prepričanja in nismo bili ošepriki avstrijske misli razum — Can-karla, čegar vzvišeno ime zdat po nemarnem imenuje njegov znani čestilec — dr. Tavčar! Komu pa le bil list ustavljen med voljo? Ali nam ali dr. Tavčarju, ki je pisal take neokusne in gablivo-servilne listke kakor on t»v avdicenci«? Kdo je kaj trpel? Mi, — Canakar in nekateri liberalci, katerih pa Tavčar ni branil — ni pa nikdar niti najmanj trpel Boročičev in habsburški nadvojdov največji prijatelj in čestilec — dr. Tavčar ali pa kak — klerikalci! Le maožeto n: dan gospod dr. Tavčar! Ne skrivajte se za tiste svoje bivše pristaše, ktere ste s svojim avstrijskim servilizmom odbili od sebe, in ne branite tistih, ki niso bili od nikogar napadeni — nego pokažite svojo lastno hrbtnico! Ali pa — kar je najprimernejše — pridno molčite!

Denunciant dr. Pegan.

»Domovina« piše: »Kaj je z denunciantom dr. Peganom? Čujemo, da je proti zdravniku dr. Benediku uvedla zdravniška zbornica disciplinarno preiskavo, ker je v neki pravdi dokazal obtoženi, da je dr. Benedik denunciral. O odvetniku dr. Peganu pa se govori, da je zakrivil pred vojaškim sodiščem na izdajalski način tako ostuden zločin, da noben spodoben človek ne more več občeovati z njim. Sicer pa je sedaj tudi ugotovljeno, da je bil Pegan tisti, ki je denunciral zaradi znanih sentenberskih dogodkov celo vrsto ljudi, zbral ves dokazni material za ovadbo, katero se je čeniral podpisati celo Susteršič, ter s tem zagrešil naj-sramotnejše izdajalsko denunciant-sko dejanje, ki ga pozna naša slovenska zgodovina. Vprašamo: ali more biti tak brezčasten denunciant-ski človek še odvetnik v Jugoslaviji? Ali velja za odvetniško zbornico isti poimni o časti, poštenju in dostojnosti kakor za zdravniško zbornico? Mislimo, da.« — »Slov. Narod« je poročal, da je Pegan v zvezi z afero ustreljenega kmeta Brenceta, katerega je menda izdal kot zagovornik denunciant Pegan. Tudi poglavje iz črne knjige, — pač najžalostnejše! — Živeli slovenski klerikalizem! Razbojnik!

Čudne metode.

Na drugi strani prinašamo članek, ki govori o najnovejši konfiskacijski praksi, ki je prišla v navado pri deželni vladi. Omeniti moramo še, da se je ta čudna metoda nezakonitega postopanja uveljavila tudi v slučaju inž. Custinčiča. Kakor znano, smo zadnjič objavili v našem listu izjavo inž. Custinčiča o intrigah, vzprijenih od gotove strani, o kateri bomo mogli morda v kratkem s točnostjo govoriti, v rudniških revirjih. Izjava je bila jasna in kategorična. Vsak sum o inž. Custinčiču, da bi bil kakorkoli delal za stavko, je moral na podlagi te izjave pasti. Vendar se ga je v nedeljo zjutraj aretiralo, in do sobote zvečer brez povoda pridržalo v zaporu. Zakaj? Radi bi dobili primerno pojasnilo. Kapitalistična država mora braniti od svoje strani svoj obstoj, to razumemo, ne razumemo pa, da brez zunanjega povoda in legalnega vzroka zapre človeka in potem izpusti, ne da bi mu bili znani pravi razlogi takega postopanja. Čudne so te metode, ki kažejo, da plavamo brez potrebe reakcij nasproti.

Od lakote in stradanja je umrl dne 9. januarja t. l. v Laškem Anton Rejhmar, vdovec in bivši železniški čuvaj lužne železnice v starosti 65 let. Pokojnik je služil 35 let pri že-

leznicah in je dobival 75 K mesečne pokojnine. Vprašam ravnatelstvo lužne železnice in deželno vlado, če more človek živeti z 2 K 50 vin, na dan? Ali smo v civilizirani Jugoslaviji, ali v Afriki? Ali moramo res vsi vpokojenci lužne železnice, ki smo že popolnoma onemogli, od lakote umreti? Zakaj le ministristvo sračaja pri »sporazumu« nas izpušilo? — Pogin pred očmi, raztrgani kot cigani smo vpokojenci nižje vrste s penzijo od nič do 150 K brez draginskih doklade. Kmalc bomo tudi brez stancovanja, kakor je bil pokojnik. — Pomagajte, če imate še kako vest! — A. M., nadsprevodnik v pol.

Tovarišem udeležencem dijaških transportov. Prejeli smo: Naše oblasti nam nudijo različne ugodnosti pri potovanju v visokošolska mesta v tujini. Često se na zgodi, da se razil dijaški — ali nedijaki-verižniki utihotapilo v organizirane dijaške transporte in dobroto naših oblasti zlorabijo. Če ne bomo sami energično iztrebili take elemente iz svoje srede, ne morejo imeti naše oblasti zaupanja do nas in nam bodo začele letati težkoče pri nabavi potnih listov, izvoznih in pri melnih kontrolnih uradih. Naša akademična čast in pa lastna korist zahtevata, da vsakdo takot javi oblastem, ako opazi kakega sumljivega udeleženca v transportu. Naše oblasti, ki izdajajo potne liste ter izvoznice in naši kontrolni uradi na meji se torej prošio, da zahtevajo od vsakega dijaka, da se legitimira s pravilno visokošolsko legitimacijo. Pripetilo se je namreč že večkrat, da so nedijaki ali pa dijački, ki so že zdavnaj dovršili študije, se izdajali za dijake. — ik.

Popravek. — Gosp. dr. Lenard nas je opozoril, z ozirom na našo notico o njegovem predavanju v Mariboru, da ni govoril o krščanski načelih in o socialni demokraciji, marveč da je samo teoretično predaval o vprašanju socializacije, pri čemur se je le mimogrede kritično dotaknil marksizma. Zločine belega terorja na Madžarskem pa obsoja zopr, dr. z vso odločnostjo.

Invalidi pozor! Razpisane so nastopne službe: Pri okrajnem sodišču v Trzinu, mesto pisarniškega pomočnika. Plača 2 K 65 vin, dnevno in draginska doklada. Prošnje to vložiti do 20. januarja 1920. — Pri gradbenem ravnatelstvu v Ljubljani, troje mest rečnih inostrov in sicer eno pri Savi s sedežem na Dolskem, drugo pri Dravi s sedežem v Borovljah in tretje pri Muri s sedežem v Gorenji Radgoni. Plača 900-980 K oziroma 1060 K letno, draginska doklada in 30 odstotkov aktivitetne doklade, obhodni povsaj 100 K za en mirilimeter na leto ter 160 K letno za službeno obleko. Prošnje to vložiti do 16. januarja 1920. Napajanje poljsnija se dobe pri oddelku za invalide v ljubljanski podružnici »Državne posredovalnice za delo, kjer se lahko vlagajo tudi prošnje.

Izguba vojaških dokumentov. Ker se je v zadnjem času pojavila več slučajev, da odpušeni vojaki izgubljajo svoje vojaške dokumente (odpustnice itd.), s katerimi se potem drugje okoriščajo, je komandant IV. armijske oblasti odredil, da se v bodoče taki slučaj — izguba dokumentov strogo kaznujejo.

Poziv! Z ozirom na preminogo javne in skrite očitke proti poslovanju Gospodarske komisije za stvarno demobilizacijo je predsedstvo deželne vlade poverilo posebno enketno komisijo z nalogom, da pregleva vse delovanje tega urada od njege ustanovitve nadalje, oziroma poprejšnjega demobilizacijskega oddelka prehodno-gospodarskega urada. Kdor ima v tem pogledu kake vtemeleje pritožbe ali so mu znane kake ne-rednvti, za katere ima na razpolago potrebna dokazila, se pozivlja, da jih naznani podpisani komisiji. Opozorja pa se, da se bodo moge vzeti v obravnavanje le take pritožbe in naznanila, ki bodo podprte z zadostnimi dokazili ali vsaj konkretnimi predloži. Anonimna naznanila se sploh ne bodo upoštevala. Dopise to nasloviti na: Enketna komisija za revizijo gospodarske komisije za stvarno demobilizacijo pri predsedstvu deželne vlade v Ljubljani.

— Gerentstvo v Mostah pozivlja vse občinstvo, da se v najkrajšem času zgleda v občinskem uradu radi važne spopolnitve občinske matic in sicer po sledečem redu: V sredo, četrtek in petek iz Vodmata in Zelenice lame. V soboto in nedeljo Moste in Selo, v ponedeljek in torek za vasi Smartno, Hrastje in Obrije. S seboj je prnesti po možnosti policijsko zglasnico ter rojstne in domovinske dokumente.

Dijaški transport na Dunaj odide 16. t. m. ob 4.15 zjutraj (osebni vlak). Udeležniki se zberejo dve uri pred odhodom na postaji. Vodstvo transporta si pridruži pravico revidirati dokumente in vsi prilago.

Prireditve.

Redni občni zbor pokolninskega zaklada za zdravniške vdove in sirote SHS se vrši dne 29. januarja t. l. ob 16. uri v magistratni dvorani s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo upravnega odbora. 2. Volitev upravnega odbora. 3. Volitev dveh revizorjev. 4. Slučainosti. — Odbor.

Krajevna skupina čevljariev v Ljubljani vabi vse svoje člane na občni zbor, ki se vrši dne 18. tm v gostinskih prostorih pri »Zlatem rogu« ob 9 uri dopoldne. — Odbor.

Seja pripravljalnega odbora Narodnega sveta za neodrešeno jugoslovansko ozemlje se vrši v petek 16. tm ob 6. uri v prostorih pisarne. Prazakova ulica, št. 3. I. nad. Pripravljalni odbor.

Redni občni zbor društva zobnih zdravnikov za Slovenijo in Istro se vrši dne 29. t. m. ob 2. uri popoldne v magistratni dvorani s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora. 2. Volitev odbora in preglednikov. 3. Slučainosti. — Odbor.

Društvo državnih nastavlencev za slovensko ozemlje ima v sredo, dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer zelo važno odoborno sejo. Lokal običajen. Predsedstvo prosi polnoštevilne udeležbe.

Planinski ples, ki se bo vršil dne 1. februarja t. l. bo splošno dostopen. Člani SPD dobe posebne vstopnice po znižanih cenah. Te vstopnice bodo naprodaj samo v trgovini g. I. Korošca na Starem trgu od dne 25. t. m. dalje. Gospe, ki so se lotile predpriprav, imajo dne 19. t. m. ob 6 uri zvečer svojo drugo sejo v veliki dvorani na magistratu.

Na izvenrednem občnem zboru »Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani« dne 17. decembra 1919 so bili izvoljeni v državni zdravstveni svet sledeči gg.: Univ. prof. dr. Serko Alfred, Ljubljana; prim. dr. Černič Mirko, Maribor; dohod. zav. ravnatelj dr. Kraigher Alojzij, Ljubljana; okrož. zdr. dr. Homan Alojzij, Radeče pri Zidanem mostu; namestnik: prim. prof. dr. Zalokar Alojzij, Ljubljana; prakt. zdr. dr. Avramovič Pavel, Ljubljana. — V pokrajinski zdravstveni svet je bil izvoljen gosp. univ. prof. dr. Serko Alfred, Ljubljana. — V »Jugoslovansko lekarsko društvo« so bili izvoljeni sledeči gg.: univ. prof. dr. Serko Alfred, Ljubljana; prim. dr. Černič Mirko, Maribor; dohod. zav. ravnatelj dr. Kraigher Alojzij, Ljubljana; okrožni zdr. dr. Homan Alojzij, Radeče pri Zidanem mostu; prim. prof. dr. Zalokar Alojzij, Ljubljana; namestnik: prakt. zdr. dr. Avramovič Pavel, Ljubljana.

Gospodarstvo.

Osební promet na državnih železnicah. S 15. januarjem vozilo iz Ljubljane do Trbiča, Podbrda, Bač, Boveč, Babinčarjev Kočevja in Straže zopet do sda opovedanih luvanj osební vlaki in se vračalo iz omenjenih postaj zopet v Ljubljano. Dajle se otvori na progi Svetna vas-Zilpolje-demarkacijska črta pri Celovcu z istim dnevnim osební promet in imajo vsi do Svetne vasi in od tam vozeči osební vlaki priključek na vlake preko Zilpolja.

Pristolbine v čekovnem prometu. Ministrstvo za pošto in brzojav je povišalo z odlokom št. 21.329 z dne 28. decembra 1919 pristolbine v čekovnem prometu kr. poštne ček. uradu in poštni poštini v Sarajevu zanceši s 1. t. m. in sicer: 1. Manipulacijsko pristolbino na 10 vin. od vsakega uradnega opravila (vključno), ki se vrši na račun (od vloge, nakaza, pripisa, obremenitve). 2. Provizijo od vsake obremenitve na dve petini per mille do zneska 5000 K (40 vin. od 1000 K) in eno petino per mille od zneska, ki presega vsoto 5000 K (20 vin. od 1000 K). S skupnim čekom se smejo posamezni zneski — kakor do sedaj — nakazovati do 20.000 K. Obremenitve v klirinskem prometu in zneski, katere pošilja ček. urad s poštini nakaznicami so kakor do sedaj, prosti provizije. — Ravnateljstvo ček. urada dr. Maričič.

Zdravstvo.

Sušica na Dunaju. Leta 1914. je umrlo na Dunaju 6223 ljudi na sušici. L. 1919 pa 12.000. Vzrok je slaba hrana in glad.

Tropte na revmatizmu in gubih bolečinah? Vrgnjenje s pravim Fel-

lerjevim Eliza-fluidom je takorekoč dobrodelno! 6 dvočinitih ali 2 veliki specialni steklenici 24 K.

Rabite mlo-odvalaloče sredstvo? Fellerjeve prave Eliza-kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 škatlic 12 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prene bolečine 1 steklenica 4 K. Želodec okrenčiloča švedska tinktura 1 steklenica 12 K. — Omot in postrina posebet. a načeneje. Eugen V. Feller. Stuhlica donia. Elzatre štev. 252. (Hrvatsko). —F— 930

Iz stranke.

LJUBLJANSKIM SODRUGOM!

Sobotni diskusijski večeri so preloženi na petek, tako da bodo odzda naprej diskusije vsak ponedeljek, četrtek in petek

točno ob pol 20. uri.

v dvorani Mahrove hiše na Krekovem trgu št. 10 (druga stopnica)

Prihajate točno, ker le bilo na sobotnem večeru na zahtevu delavcev, ki moralo zgodaj vstajati, seglasno sklenjeno točno začeti, da lahko ob 22. uri končamo

V soboto, dne 17. t. m. ob 7. uri zvečer se vrši na Gilinch v gostilni pri Travni laven ženski shod. Dnevni red: Bol proti dražini. Protest proti volilnemu načrtu. Poroca sodružica Kranjčeva. — K obilni udeležbi vabi odbor kra. lopol. org. JSDS Vič-Glince.

Sodrugom in sodružicam iz Vič-Glince se naznanja, da se vrši diskusijski večer v sredo, dne 14. ob 7. uri zvečer v salonu g. Korošca (Kramar). Prosi se, da se ga udeležite

Na novejša poročila.

(Vest LDU.)

REŠITEV VALUTNEGA VPRAŠANJA.

Belgrad, 12. »Politika« poroča: Snoci se je ministrski svet sestel k seji, ki je trajala do 22. in je veljala ureditvi valutnega vprašanja. Vlada je dobila iz Ljubljane in Zagreba poročila o nezadovoljnosti tamšnjih finančnih trgov s predlogom finančnega ministra dr. Veljkovića, naj se 4 krome zamenja za 1 dinar. V onih pokrajinah je splošna želja ta, da se krona zamenja z dinarjem al pari. V Zagrebu je minister za notranje stvari Pribečević pristojoval konferenci lastnikov malih hranilniških vlog in finančnikov, pristašev demokratske stranke. Danes odpotuje v Belgrad in bo vladi poročal o vsem, kar je imel priliko opazovati. — Za danes ob 10. je sklicana seja ministrskega sveta, kjer se bo nadaljevala razprava o rešitvi valutnega vprašanja. Doslej je položaj tale: Finančni minister dr. Veljkovič vztraja na svojem stališču, da nova emisliška banka zamenja kronske bankovce z bančnimi dinarji v razmerju 4:1. Vse kaže, da noče odnehati od svojega naziranja. Trgovinski minister dr. Kramar je včeraj predlagal, naj se dosedanja krona zamenja al pari z novo jugoslovansko krono, ki naj se posebet natiska. Minister zastopa mnenje, naj se lastnikom dinarjev zamenja njihove novčanice z novimi jugoslovanskimi kronami v razmerju 1:4 ali 1:5, posebno pa poudarja da mora biti v vseli državi en sam denar v prometu. — Po poročilih, ki jih je vlada doslej dobila o kolikovanju kron, je razvidno, da v Jugoslaviji ni več v prometu kot 5½ milijard kron, toda to število še ni gotovo. S stališčem finančnega ministra dr. Veljkovića se strinjajo vsi ministri Srbije ter ministra Korač in dr. Križman.

PODROBNOSTI O VALUTNI REFORMI.

Kakor se poroča iz Belgrada, je sklenil ministrski svet glede zamenjave kolkovane kron nastopno: Narodna banka kraljevstva SHS prevzame tudi jugoslovansko krono, katero zamenja za nov kronske bankovce. Ker takšni bankovci še niso natisnjeni, se porabijo za to novo natisnjeni državni dinarji, in sicer tako, da se jim na obeh straneh natisne znesek, za katerega naj veljajo v kronah. Ker je natisnjeno nekaj nad dve milijardi teh bankovcev, bo treba vsako dinarsko novčnico opremiti z dvočinitim natisom v štirikratnem iznosu. Kurzirali bo tudi še vnaprej stari bančni dinar. Država jamči banki s posebnimi boni za novi kronske bankovce. Poleg tega pa prepušča za jamstvo obeh valut državne gozde, zagotavljajoč dobiček iz njih za fundacijo bankovcev. Zlata podlaga jugoslovanske krona se za enkrat še ne določi, marveč se to prepušča parlamentu. Istotako se razveljavi srbski zakon,

čim v največjem številu Poročevalca iz Ljubljane.

Delavska predstava se vrši v soboto, dne 17. t. m. ob pol 8. uri zvečer. Igra se Cankarjeva drama »Hlapci«. Vstopnice se dbe v Selemburgovi ulici v tajništvu »Svobode«.

Podružnica političnega društva Udmat Moste ima svojo redno sejo v sredo, 14. januarja ob 5. uri zvečer. Prosi se točne in polnoštevilne udeležbe.

Shod v Tržiču. V nedeljo, dne 18. t. m. ob 9. uri se vrši v Tržiču laven ljudski shod. Poroča sodrug Lemež. Popoldne ob 3. uri se vrši shod v Kranju.

Osrednje društvo kemičnih delavcev za Moste pri Ljubljani ima svojo prvo redno sejo po izvanredni »Skupščini« dne 15. januarja ob 5. uri zvečer v društvenem prostoru. Prosi se polnoštevilne in točne udeležbe.

Sestanek stenografskega tečaja se vrši v četrtek, dne 15. t. m. ob 6. uri zvečer v Selemburgovi ulici 6. II. Vsi, ki ste se že prijavili in ki se še nameravate prijaviti, udeležite se tega sestanka zanesljivo, da se dogovorimo o razdelitvi učnih ur.

Podružnica izobraževalnega društva »Svoboda« Udmat-Moste ima svojo redno sejo v petek dne 16. januarja ob 5. uri popoldan v društvenem prostoru. Prosi se točne in polnoštevilne udeležbe. Zdravo!

Ruski kružok rahočih izveščajet svojih členi, čto sostištia v voskrece, nje, 18go janvaria 1920 g. b 3 časa posle obieda sobranie etogo v pomeščinji raiionnoi političeskoj organizaciji JSDS.

ki določa za stari dinar gotovo zlato podlago. Razmerje med jugoslovansko bančno krono in bančnim dinarjem se ugotovi šele z zakonom, ki ga mora sprejeti parlament. Do tega časa ostane sedanjí službeni kurz 1:4. Mali bankovci po 1, 2 in 10 K ostanejo nespremenjeni v prometu, vendar se takoj poskrbi za druge z enakim nominalom, da se jih izmenja. Na kronske področju jugoslovanske države se bodo vršila vsa državna plačila izključno v kronah. Tudi proračun za kronske teritorije ostane izražen v kronah.

KOLIKO JE KRONSKIH BANKOVCEV V JUGOSLAVIJI.

Belgrad, 13. »Pravda« piše: V občinstvu je delstvo, da vsota markiranih kron ne presega šest milijard. Zbudilo mnogo zanimanja, ker se je splošno sodilo, da bo vsota mnogo večja. Misli se, da je vzrok iskati v tem, ker so vojni dobičkarji hoteli zakriti stanje svojega premoženja in niso dali markirati svojih bankovcev.

JADRANSKO VPRAŠANJE.

Pariz, 12. (ČTU.) »Pertinax« javlja v »Echo de Paris«: Lloyd George je sporazumno s Clemenceaujem včeraj izročil Nittiin pismen predlog glede ureditve reškega vprašanja, na katerega je Nitti odgovoril s protipredlogi. Najti hočelo kompromis, ki naj zagotovi italijanski značaj Reke brez teritorialne združbe. »Daily Mail« piše, da se le o vseh točkah tega kompromisa dosegel sporazum.

NEMIRI V BERLINU. — SPOPADI Z VOJASTVOM PRED PARLAMENTOM.

Berlin, 13. (Dun. KU.) (Narodna skupščina.) Preden je zbornica prešla na dnevni red, je neodvisni socialni demokrat poslanec Geifer protestiral proti temu, da so zbornico zasedli vojski s strojnimi, ter je izjavil, da je parlamenta nevedno, ako zbruje v takih razmerah. To da pomenja, da se je vzpostavilo vojaško gospodarjenje. Predsednik Fehrenbach je odgovoril, da nima niti pravice, niti povoda, da bi ukinal varnostne odredbe, ki jih je vlada smatrala za potrebne. Zbornica je prešla nato na dnevni red, t. j. drugo branje zakona o obratnih svetlih. Ko je poslanec Schmeider poročal, se je zbrala veličanska množica okoli poslopja, posebno na Königsplatzu in pred vhomom v Simsonstrasse ter se je vedno bolj bližala vhomom državne zbornice, ki jih je zaprla varnostna bramba. Vsa prizadevanja rediteljev, ki so hoteli množico odrediti, so ostala brezuspešna. Varnostna bramba se je držala eno in četrto ure, potem pa so množice prodrle na obeh straneh dveh vhoda. Varnostno stražo, ki je bila tam postavljena, so zagostili, ji iztrgali orožje, razbili puške ter pretepali stražnike, ki se niso prostovoljno udali. Z nepopolnim truščem

se je razgrnila množica po stopnišču, zagostili so tudi drugo verigo stražnikov in ponavljali so se isti izgredi, kakor prej. Množica se je razdelila. Del je hotel vdreti v zbornično poslopje skozi glavni vhom, drugi del pa se je postavil v Simsonstrasse proti varnostnem oddelku, ki je hitel na pomoč. V tem hipu so se začeli od Simsonstrasse naprej posamezni, potem pa gosti strelji. Strojnice so začele od glavnega vhoda streljati. Množice so zbežale v divjem begu. Na mestu pa so ostali številni mrtvci in težko ranjeni, dočim je množica mnogo lahko ranjenih odvedla seboj. Ves prostor pred državno zbornico, posebno ledina pred vhomom v Simsonstrasse je polna razbitega orožja, rdečih zastav, obleke itd. Oddelek Rdečega križa, ki je bil nastanjen v zborničnem poslopju, je hitel k ranjenim ter jih v nar minutah odpeljal v bolnišnico. Število žrtev in ranjencev dosedaj še ni znano.

NEMIRI V HAMBURGU.

Hamburg, 12. (ČTU.) Množica je danes navahla na mestni dom, ga onemila in vrgla važne listine na cesto. Onemila je tudi trgovine Nemiri so se razširili tudi na sosednje kraje. Zvečer je bil mir zopet vzpostavljen.

NAD NEMCIJO PROGLAŠENO IZJEMNO STANJE.

Berlin, 13. (Dun. KU.) Predsednik nemške države je v vsej državi proglasil izjemno stanje. V sled tega je državni brambni minister Noske osebno prevzel izvršilno oblast za Berlin in pokrajino Brandenburg. Kot civilni komisar je bil imenovan predsednik berlinske policije Ernst Sprengel. In shodi pod milim nebom so prenovljeni. Ako bi se ponovno poskušalo motiti zborovanje narodne skupščine, se bo to brezobzirno preprečilo z orožjem.

GLASOVI O ODDAH PREMOŽENJA V AVSTRIJI.

Dunaj, 12. (ČTU.) Tukašnje časopise živahno razpravljajo o načrtu finančnega ministra Raissona glede oddaje premoženja. »Arbeiter Ztg.« zahteva oddajo premoženja v bankovcih, ne pa v volnim posojilom, ker bi se sicer preobčila bankovcev ne zmanjšala. »Reichspost« zagovarja kmeta in imetnike volnih posejil. Časopise velefinance ostro kritizirajo načrt dr. Reissona.

REVOLUCIONARNO GIBANJE NA ŠPANSKEM.

Rim, 13. (Dun. KU. — Brezžično.) Iz Madrida poročajo, da dobiva delavsko gibanje v nekaterih pokrajinah boljševeški značaj. V pokrajinah Saragosa in Barcelona je bilo proglašeno obsedno stanje.

Št. B II. 47 ex 1920.

»V sled novega uradnega kurza za 100 dinarjev — 400 K, ki se je določil z naredbo finančnega ministrstva z dne 1. prosinca 1920, št. 148 315 se bodo od 15. januarja 1920 dalje prodajali tudi tobačni izdelki po tem kurzu, namesto po dosedanjem kurzu 1 dinar = 3 K 50 vin.

Kronske cene se torej povišajo za 14,285%; domači tobak za pipo, ki je sedaj stal 1 K 10 vin. (25 gr), se bo prodajal od 15. januarja 1920 naprej po 1 K 25 vin.; klodbase 1 kg po 32 K namesto po 28 K; fini turški tobak za svačice (25 gr) po 5 K namesto po 4 K 38 vin.; fini hercegovski tobak (25 gr) po 4 K namesto 3 K 50 vin.; srednjejni turški tobak (25 gr) po 2 K 75 vin. namesto po 2 K 42 vin.; športke po 20 vin. komad namesto 18 vin.; dame po 24 v. komad namesto po 21 vin.; egiptovski po 52 vin. komad namesto po 48 vin.; viržinke in portorike po 1 K 20 vin. komad namesto 1 K 5 vin.; trahuke in britanike po 2 K namesto 1 K 75 vin. Originalne cene v dinarjih, ki so označene v zadnjem cenovniku, ki se je izdal 3. grudnia 1919 ostanejo torej neizpremenjene, samo kronske cene se morajo preračunati po novem kurzu.

Ljubljana, dne 9. pros. 1920.

Delegacija ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani.

Iz Slovenije.

Kovor pri Tržiču.

Požrtvovalnost klerikalnih občinskih odbornikov naše občine mora biti zelo velika, si bo morda kdo mislil, ker so nedavno napadali v »Večernem Listu« sodruge, ki so si za to, da so bili poklicani od dela k apovizacijskim sejam v Kovor, kamor je tri četrto ure hoda, zaračunali

»preveč«. Na te napade ne bi bilo vredno odgovarjati, ker vsak ve, da le delavec upravičen zahtevati odškodnino za zamudo svojega dela. Prvi seveda, ki je dal drugim vzgled za vračunjenje zamud, je bil klerikalni odbornik, trgovec in gostilničar Košir iz Bistrice. Ta si računa tudi za prodajo 100 kg apovizacijske moke 20 K, svojčas pa si je vračunal za prodajo amerišanske masti od 100 kg 180 K. Tako zelo požrtvovalni so torej klerikalci, ki za požrtvovalnost smatrajo tudi to, če si za pismo, ki ga pišejo za apovizacijo, računajo 4 K. Zakaj niso bili požrtvovalni tudi takrat, ko sodrug Bedl na ni hotel brez povrnitve potnih stroškov v Ljubljano, da bi šli na svoje lastne stroške oni sami, ki so vendar bogati ljudje. Sicer pa nam je »požrtvovalnost« klerikalcev in njihova liubezen do delavstva že itak znana iz za volnih let! Spominjamo se še, kako so pošiljali občinske ubože v gozd lagode brat, mesto, da bi jim dali živil ali podpore, ter kako se neki revsi s 6 nenreskrbljenimi otroci znižali podporo od 120 na 60 K! Proletarec-delavec se je že naveličal vaših »požrtvovalnih« dejanj, s katerimi si polnite žep! Zato bo tudi vedel oceniti vaše »krsčansko« delo pri volitvah! Proletarci se zavedajo svojega položaja, zato bodo vas, »krsčanske« in »človekoljubne« može pustili lepo na cedilu in se bodo pridružili naši socialistični stranki, stranki delavstva, stranki brezpravnih in zatiranih!...

Dol pri Hrastniku.

O naši vasi svet malokdaj čuje. Ni čuda! Saj je to le majhno, prav majhno kraljestvo, kjer mirno kraljuje trojica dolskih poštenjakov, ki svojo oblast izvršuje tako idlično svobodno, da jim še celo sladkorja v teh težkih časih ne manjka. Pred nekaj dnevi je došel sladkor po znižani ceni. Razume se, da so ga vsaki mogotci dobivali kar po več kilogramov, podaniki v svoji ponižnosti pa niso dobili ničesar, ker niso »zapisani«. Gospod župan je prav zadovoljen. Kako pa bi tudi ne bil, ko se petle klerikalnih in liberalnih petelinčkov vendar tako lepo njemal!... Podaniki, uboga raja, sicer še n' sme la javno pohvaliti kraljevskega trimvirata, pravilo pa, da bo to smela pri volitvah...

Rogaška Slatina.

Pretečo sezono so meščanski listi veliko pisali o naši prilazni Rogški Slatini. V teh poročilih se je kot pomembno naglašalo delstvo, da je ta kraj dobil popolnoma slovensko lice, in da smo dobili v državno zdravilišče izvrstne slovenske uradnike. Mi delavci smo bili teh novih slovenskih uradnikov zelo veseli, ker smo bili mnenja, da bodo ne samo priateljsko, temveč bratsko z nami postopali. Iz tega vzroka smo se tudi udeležili one važne seje dne 22. julija 1919. in pripomogli, da smo dobili ravnatelja Slovenca. Tedanji poverjenik trgovine in obrti, sodrug Kristan sam je osebno sporočil, da dobimo 50 odstotno povišanje plač. Naše veselje pa ni trajalo dolgo. Kalk kar nam je soder, Kristan obljubil, to so nam na drugi strani odtrgali. Poprej smo dobivali draginske doklade s 50% povišanjem plače, sedaj pa so iste odpadle, tako da imajo profesionisti od 280—500 K mes plače, dinarji dnevno 11 K, delavke pa 9 kron. Da s takimi dohodki ni mogoče preživljati sebe in svojo družino, le vsakomur jasno, samo našemu g. ravnatelju ne. Dne 26. novembra 1919 smo prosili, za izboljšanje našega gmotnega položaja. Namesto izboljšanja plače pa so dne 1. dec. 1919 dobili naši najboljši sodruzi Korral Vinko, Pokornej Bohumil in Gasner Karol odpoved službe! Vse intervencije naših sodrugov so bile brezuspešne. Namen odpustitve iz službe je prozoren. Delavsko organizacijo razbiti, našo stranko uničiti, to je namen teh tako z veseljem sprejetih uradnikov! Naš gospod ravnatelj se pa posebnó v tem odlikuje, da delavce sumniči lenobe, češ da smatrajo drž. zdravilišče le za svojo molzno kravo. Delavci se mečejo na cesto, v službo se pa jemlje razne poltrije, obratovodje itd., kateri le roke v žepih okrog nosijo. Za danes naj vse to zastopuje. Prihodnjič pa napišemo nekaj o tem, kako razni uradniki, prihrji, obratovodje, peki, kavarnarji, trgovci in restavratelji molzejo drž. zdravilišče. To poglavje bo zelo interesantno.

Dobrepolje.

Naši kmetje iz Dobrepoll, pa tudi iz okolič, so imeli dosedaj priliko poslušati tako klerikalne agitatorje za Kmečko zvezo, kakor tudi za-

stopnike tzv. Samostojne kmetijske stranke. Pred kratkim namreč sta govorila na svojem shodu klerikalca dr. Korošec in Boršt, drug shod pa so priredili »samostojni« kmetje, za katere je govoril mesar Pucl iz Velikih Lašč. Vsak trezen kmet je moral spoznati, da niti prvimi, niti drugimi ne gre za drugega, kakor za lov na vol, glasove in da vsi ti ljudje nimajo niti pičice ljubezni do kmeta. Socialisti pa naš kmetič še ni slišal. Zato naj tudi nas poslušajo, potem pa naj sodi sam po svoji glavi. Govorniki različnih strank pripovedujejo tebi, dolenjski kmetič, da si ti steber države, ker tvoriš 80% vsega njenega prebivalstva in da ti vse živš. Če na računš, koliko prodajš, koliko pa kupiš, vidiš, da mnogo več kupiš, kakor pa prodajš. Torej ti nisi samega sebe preživljati ne moreš! Vsa večina ne. Dobro veste, da procentuel oravno največ do kmetičkih sinov služi v tulinu trdi kruh, če počeš, da pride tvoji dom na boben. — Klerikalci, kakor tudi liberalci hnuško proti delavcem in proti osemurnemu delavniku. Ali tudi ti, kmetič, ne delaš dosti več. Sicer je res, da kmet dela od aprila pa do novembra povprečno 14 ur dnevno, od decembra pa do aprila pa le prav malo, tako da skozi 365 dni dnevno niti 8 ur. Kaj pa je delavstvo, ki dela skozi celo leto sleherni dan po osem ur v zakaljenih tovarnah in temnih rudnikih za bori grizljaj kruha? Ali niso delavci bivši kmetijski sinovi in sedaj tvoji sedelavci? Razlika med kmetom in delavcem je le ta, da delata oba z različnim orodjem. Kmet in delavec sta si torej brata. Pogledimo pa sedaj kapitalista. Ta živi samo od naših žuljev. On si pokupi za najnižje cene to, kar sva midva naredila, drugi dan pa nama lih ponuja po ogromnih cenah. Tebi delavčeve produkte, delavcu pa tvoje. Na ta način se on bogati, delavec in kmetič pa delata in delata, in se še preživljati ne moreta. Ostanke, ki jih ima kapitalist, dobi pa trpin, duševni delavec, učitelj in uradnik. Torej kapitalistične nadože se moramo rešiti, da bo zavladovalo med ljudstvom zadovoljstvo in sreča. To hočejo socialisti! Kmet se torej organizira v svojo poljedelsko, delavec pa industrijsko zadrugo, da se bodo produkti brez posredovalca, kapitalista, izmenjavali. Trote človeške družbe

je treba odpraviti, potem bo še le zavladovala sreča in se bo uresničil oni Kristov izrek: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Ni torej res, da bi bili mi proti veri, s katero nimamo ničesar opraviti. Dajte naj bodo vse lavne naprave skupna državna last. — Blizajo se volitve. Pokaži torej dragi kmetič, da gospode in njenih hlapcev tudi ti ne maraš več! Drugič še kaj več!

Pliberk.

Tri mesece je poteklo, odkar smo ustanovili v Pliberku kraljevno politično organizacijo. JSDS, vendar do danes še nismo poročali našim sodrugom, sobojevnikom na juzu, o našem delovanju v Korotanu, kjer smo začeli resno delovati na podlagi socialističnega programa. Ker pa stoliimo kot socialisti na stališču mednarodnosti, je moral tudi že marsikateri izmed nas občutiti paševanje različnih oseb, v prvi vrsti pri občinah. Mi pa smo ponosni na našo organizacijo. V gerentskem svetu za mestno občino Pliberk smo si priborili tri mesta. Našo stranko zastopajo trije sodruzi: Andrej Šipek, kleparski mojster, Karl Salomon, nadpaznik finančne straže ter Matija Hlebec, čevljarjski mojster, vsi iz Pliberka. Prejšnji gerent g. Ovač se je umaknil Janku Rožmanu, gozdarskemu uradniku. Gori omenjeni g. Ovač je dobil od okrajnega glavarstva z 11. decembra 1919 datirano obvestilo o vstopu naših sodrugov v občinski svet, o čemur pa je obvestil naše sodruge šele 2. t. m., torej šele z dnem, ko je zapustil gerentsko mesto. Naša organizacija šteje že precejšnje število članov, ki pa še vedno narašča. V kratkem odpremo konsum. Pripravljamo odbor, ki deluje v zavesti, da dela v prid trpečih slojev, ki so bili do danes predani izkoriščanju trgovcev. Ne bo dolgo in imeli bomo tudi svoje izobraževalno društvo, podružnico »Svoboda«. Na delo torej za blagor trpinov! — V odbor kraljevne politične organizacije Pliberk so bili ob ustanovitvi izvoljeni sledeči sodruzi: Andrej Šipek, za predsednika; Matija Hlebec, za pvpredsednika; K. Salomon, tahnik in blagajnik; za odbornike: Rom Alojzij, Režun Anton, Spiz Juril, Rezar Anton, Planinšek Anton, Brčko Mihael, Primožič Matija in Karbec Ivan.

Črna knjiga slovenskega klerikalizma.

(Dolge.)

»Dne 28. julija 1. 1914.« tako poroča »Slovenec«, je Ljubljana manifestirala navdušenja za vojno. »Saj je za nas Kranje ta volna prava ljudska vojna, pristavlja k poročilu »Domoljub«, ki je bil tisti čas silno ponosen na lepe uspehe, ki jih je rodilo klerikalno huiškanje na vojno na deželi in v mestu. In kako bi tudi ne! Saj je duhovščina neovirano zapeljavala ljudstvo. Blagoslavljala je vojno in molila za zmago katoliške Avstrije. Tako se je tudi na dan manifestacijskega obhoda po Ljubljani, dne 28. julija »zbrala na Vodnikovem trgu vsa ljubljanska duhovščina s prižganimi svečami, stolni kapitelj in mil. ljubljanski prešt z Najsvetejšim. Tudi cerkvene bandere so krinesli s seboj. Na trdu je govoril dekan Kolar v slovenskem in nemškem jeziku in slovil zvestobo slovenskega vojaka do države in cerkve... Obhod je bil veličasten.« — Ljudje so, potem ko so poslušali lepe govore raznih klerikalnih govornikov, ki so smešili »prilikočnega« sosedu Srba, navdušeno vpili »Doli s Srbijo!« »Faj Srbija!« »In res, mi bomo, nadaljuje »Slovenec«, »udarili s pestjo tako močno, da bo sovražnik uničen! Avstrija bo pošteno obračunala s Srbijo. Smrt sovražnikom!...«

»Kakšne misli,« se vprašuje klerikalni listič »Domoljub«, »nas navdajalo, ko gledamo na obzorju vzhajalo krvavordečo zarjo svetovne vojne? Kaj naj rečemo ob tem trenutku o Srbiji? — Srbija, o tebi vemo lasno, kaj si! Ord madež si na telesu Slovanstva, zato se pravo Slovanstvo s studom obrača od tebe in gre — proti tebi. Podla in umazana si pa še toli, ker si le orodje v rokah hinavcev!«

Tako so torej pisali klerikalci o Srbiji; tako so blagoslavljali vojno in navduševali ljudi za vojno.

Zakaj se tudi očitkov, da morejo ljudstvo tako huiškati na vojno kot katoličani, niso bali, nam pa pove »Domoljub«. Piše namreč: »Kristjani, katoličani ste, pa se navdušujete za vojno in prelivanje krvi,« tako očitalo naši nasprotniki našim ljudem. Pozivljamo torej vse, ki bi slišali koga, da na ta način skuša begati

naše ljudstvo, da nam ga takoj naznani. Edini uspešen boj proti takim ljudem je namreč, da se jih naznani oblastem, ki naj jih zapro. Vemo, zakaj tako govore!... Da pa odgovorimo vseeno na te očitke, povemo, da naši cerkveni učitelji in voditelji za temalo vodila svojim ukrepom in nakum iz temeljnih nauk krščanske morale... Na drugem mestu nadaljuje »Domoljub«: »Ko so odhajale prve naše čete na bojišče, le naš presvitli knezoškof govoril k vojakom ta-le lep govor: »Možje, kličte Vas cesar, da maščujete z orožjem v roki skrajna krivična prizadevanja, razkosati in uničiti krasno našo Avstrijo pod žezlom naše starodavne habsburške cesarske rodovine, da maščujete zvično zapeljevanje naše mladine na izdajstvo domovine in cesarja, da, na črno in sramotno izdajstvo! Vi greste v boj za katoliško Avstrijo, zoper zaklete sovražnike samega Jezusa. Ali Vam je znano, zakaj in od kdaj je naše cesarstvo tako divje obsodeno? Od septembra meseca 1. 1912., ko se je na čelu slavnostnega kongresa cesarska hiša klanjala Gospodu in Bogu! Zato: V boj zoper sovražnike božje, zoper sovražnike katoliške Avstrije, zoper sovražnike katoliške habsburške hiše!... Možje, kako zvišen, kako svet, kako Bogu dopadljiv je boj, v katerega ste poklicani! Z Vami je pravica, z Vami je Bog. Gospodar vojsk in trum! Možje ne bojte se! Saj ste krščanski možje in gledate v Kristusa! Vsak dan zadene težki križ na rame, in sicer tako, da Vam zaleže za Vašo dušo in za Vašo večnost! Samo vzdihnite k presvetemu Srcu Jezusovemu in zalegle Vam bo za večnost. Morebiti nekatere od Vas čaka smrt. O lunaška smrt, o sveta, o srečna, o mučeniška smrt! Pa kaj pravim smrt! Čaka Vas prebelaženo nebeško življenje, po katerem koprimo vsi. Da bo smrt tako zaslužna, vzdihnite vsak dan k Bogu: O moj Bog, iz Tvojih rok rad sprejemam tudi smrt, kadarkoli in kerkoli! — Taka žrtev celo vice izbrise... Torej naprej za vojskovodijo!... Sedaj pa prisezite! Amen,

* Navajamo le odlomek.

amen, amen!... Tako je govoril presvetli naš knezoškof... — Za pravega katoličana je jasno, kaj nam pravi krščanska morala, da namreč ne greši tisti, ki gre v vojko, temveč hudo bi grešil tisti, ki bi se izkušal odtegniti... Huda reč je vojka, toda to pot je bil zadnji čas. Vsak pameten človek mora priznati, da bi bila smrtna nevarnost za Avstrijo, če bi se ne začel vojni ples. — Velebrska propaganda je tudi pri nas že hudo mešala našo mladino. Kaj bi bilo, ko bi se bila ta reč vlekla še par let! Kje bi bili tudi sedaj mi brez zadostnega števila vojakov in kanonov? V ti vojski pa bodo običali sovražniki Avstrije... in z njimi vred vsi ljudski zapeljivci!...

»O Ljubljana, kako lepa si bila, zamaknenosti vzdihuje »Domoljub«, »kako deviško lepa, ko so odmevali po tebi krepki in samozavestni koraki slovenskih fantov - volakov in si bila vsa prepletena s cesarskimi in slovenskimi zastavami!...«

LISTNICA UREDNIŠTVA.

I. Ž. —, Rogaška Slatina. Žal Vaši prošnji ne moremo ustreči. Odnite se s prošnjo še enkrat do intendance. Če ste upravičeni, boste gotovo dobili, kar Vam gre.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh. Tisk »Učitelj« tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA ŠTEV. 6

REGISTROVANA ZABRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN UKADE, NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA

ZA SHODE IN VESELICE

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA

TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG,

BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA, LITOGRAFIJA.

Grasčica Blagovna pri Št. Juriju ob južni železnici 1820 dobro, izučeno kuharico. 81

Klingerit asbest in tehnične materijale ima v zalogi Odon Koutny, Ljubljana, Kolodvorska ulica 37.

Izjava.

Obžalujem, da sem razšli dne 3. 1. 20 pristava g. Hilarija Lavrenčič pri gospodarski poslovalnici drž. žel. z besedami: »Vi ste eleparili« in izjavljam, da prekličem te besede kot neresnične in neosnovane. Obžalujem tudi ves moj snov nastop napram omenjenemu gospodu.

Ivan Osvald
uslužbenec drž. železnice.

45

Ljubljana
Rimska c. 16
naznanja, da
še vedno
dela s pristnim
blagom.
Izvršitev
točna.
Zmerne cene
za vsa izvršena dela
jamčim dva leti.

Oblastveno konces. informacijski zavod
Drag. Beseljak

v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 5 dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno cene zmerne. 54

Dobri orodni kovači

za izdelovanje poljedelskega orodja (plužnih delov, lopat, sekir itd.)

se sprejemo v delo ob ugodnih pogojih

v jeklarni na Ravnah

(Gosšan-Ravne, Koroška, Jugoslavija).

Vpoštevali se bodo le kovači, ki so že izdelovali poljedelske orodje na vodnih kladivih; zglasti se je pismeno, prilože naj se prepisi izpričeval.

Mizar,

stavbeni in pohištveni, samostojen

se sprejme.

Nastop takoj. Ponudbe z navedbo zahtevkov in s spričevali na tovarno

mila in sode

lg. Fock, Kranj.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 1.

Interesna skupnost s hrvatsko eskomptno banko in srbsko banko v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije
:: najkulantneje. ::

SPREJEMA: Vloge na knjižico in na tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

KUPIJE in PRODAJA: devize, valute, efekte itd.

ESKONTIRA: menice, terjatve, fakture

Brzojavi: ESKOMPTNA.

DAJE: kredite in predpajne na blago, efekte itd.

IZDAJA: akreditivne na vsa tu in tuzemska mesta.

POSPEŠUJE: trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz.

Int. telefon št. 146.

Rezan les (smrekov, jelkov, borev, mecesnov, bukov)
Tesan les (smrekov, jelkov, borov)
Okrogel les (smreka, jelka, bor, mecesen)
Bukov les (hlode od 25 cm debelosti naprej)
Drva (trda in mehka)
Stoječi les v gozdu
Smrekovo skorjo

kupi vsako množino

„DRAVA“ lesna trgovska in industrijska družba

== v Mariboru. ==

ZNAMKA „ITO“.

„Sarko“

ZNAMKA „ITO“.

Novo, po sestavi in načinu zdravljenja od vseh dosedanjih mazil bistveno razlikujoče se sredstvo proti srbečici in garjem. Vsaka garnitura, zadostujoča za eno odraslo osebo, sestoji iz „SARKO“ mazila št. 1, „SARKO“ mazila št. 2, „SARKO“ prah za posipanje, in natančnega navodila uporabe. Cena 16 K, po pošti 18 K. Izdeluje in razpošilja: Lekarna pri srebrnem soku, Brežice. 48

Došlo

prvovrstno angleško blago za žakete, modne hlače, obleke itd. Na zalogi velika izbira doma izgotovljenih oblek za gospode in dečke ter vsakovrstnega manufakturnega blaga, srajc, samoveznice, športnih čepic, nogavic itd.

Invalidi in domu se vračajoči vietniki
primeren popust!

Prva kranjska razpošiljalna:

Schwab & Bizjak

Ljubljana, Dvorni trg 3.

Pod Narodno kavarno.

Lastni modni atelje.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih
Rezervni zaklad nad K 1.100.000.

3%

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena 1. 1881.